PRAKTISCHE FICHE : DE RECHTEN VAN DE NBMV

Niet-begeleide minderjarige vreemdeling

>> Welke jongeren worden als NBMV beschouwd?

Een niet-begeleide minderjarige vreemdeling (NBMV) is een jongere van vreemde herkomst die in België aankomt zonder zijn ouders of wettelijke vertegenwoordigers.

Artikel 5 van de voogdijwet definieert een NBW als elke persoon:

- van minder dan achttien jaar oud,
- niet begeleid door een persoon die het ouderlijk gezag of de voogdij over hem uitoefent.

Als de persoon onderdaan is van een **land dat geen lid is** van de Europese Economische Ruimte (EER), moet hij in één van de volgende situaties verkeren:

- ofwel de erkenning van de hoedanigheid van vluchteling hebben gevraagd;
- ofwel niet voldoen aan de voorwaarden inzake toegang tot een verblijf op het grondgebied vastgesteld in de wetten betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

Als de persoon onderdaan is van een **land dat lid is** van de Europese Economische Ruimte (EER) of van Zwitserland, dan :

1. mag hij niet in het bezit zijn van een gelegaliseerd document waaruit blijkt dat de persoon die het ouderlijk gezag of de voogdij uitoefent de toestemming heeft gegeven om te reizen en te verblijven in België;
2. moet hij in één van de volgende situaties verkeren :
    - ofwel een aanvraag voor een verblijfstitel in België hebben ingediend op basis van de procedure mensenhandel ;
    - ofwel zich in een zeer kwetsbare toestand bevinden.

De persoon is zeer kwetsbaar omdat hij meer blootstaat aan mensenhandel en diverse vormen van (seksuele of economische) uitbuiting.

>> Bestaat er voor hen specifieke opvang in België?

Voor de persoon die gescheiden is van zijn ouders en geen educatieve en materiële ondersteuning krijgt wordt het volgende voorzien:

- opvang in aangepaste huisvesting
- sociale bescherming
- rechtsbijstand
- psychologische bijstand

De minderjarigen worden doorgaans gemeld aan de dienst Voogdij door de politie of de Dienst Vreemdelingenzaken. De meeste minderjarigen komen in België aan zonder identiteits- of verblijfsdocumenten.

De dienst Voogdij identificeert hen en organiseert een medisch onderzoek bij twijfel over hun leeftijd.

In het kader van de zorg voor die minderjarigen neemt de dienst Voogdij contact op met de opvangcentra en wijst een voogd aan voor hen.

>> Hoe verloopt de opvang van de NBMV ?

De opvang van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen wordt georganiseerd in twee fasen en hangt af van verscheidene overheden.

1ste opvangfase

Het Federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers (Fedasil) is de bevoegde federale overheid voor de eerste opvang en oriëntatie van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen.

Ongeacht of ze al dan niet asielzoeker zijn, worden de minderjarigen eerst opgevangen in een van de twee observatie- en oriëntatiecentra van Fedasil in Neder-over-Heembeek en Steenokkerzeel.

In principe bedraagt de maximale verblijfsduur in die centra 30 dagen :

- de eerste vijftien dagen dienen om de minderjarige te identificeren en voor hem een voogd aan te wijzen;
- de voogd beschikt eventueel over 15 bijkomende dagen om ervoor te zorgen dat er een passende oplossing voor de huisvesting wordt gevonden door de bevoegde opvanginstanties (Fedasil), dienst voor hulpverlening aan de jeugd van de gemeenschappen, in de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap.

2de opvangfase

In een tweede fase blijft Fedasil bevoegd voor de opvang van de minderjarige en verwijst hem door naar een van de structuren voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen die beheerd worden door Fedasil of zijn partners:

- ofwel een federaal opvangcentrum
- ofwel een centrum van het Rode Kruis
- ofwel een lokaal opvanginitiatief, dat afhangt van een OCMW.
- Als de minderjarige geen asielzoeker is, verwijst Fedasil hem door naar een centrum dat beheerd wordt door de Gemeenschappen.

Overigens, als de voogd van oordeel is dat het in het belang van de minderjarige beter is dat hij opgevangen wordt door een familielid (oom, tante, broer, enz.) of bij vrienden, dan kan hij die oplossing voorstellen aan Fedasil, aan de partner of aan de bevoegde gemeenschap. Hij onderneemt vervolgens de nodige stappen.

De voogd mag geen minderjarige bij zich huisvesten.

Voor meer inlichtingen, zie www.fedasil.be/nl/home/minors

>> Welke sociale bijstand krijgen NBMV?

Niet-begeleide minderjarige vreemdelingen komen in aanmerking voor sociale bijstand waarvan de aard varieert naargelang hun verblijfstoestand:

Minderjarige asielzoekers	De minderjarige heeft recht op materiële steun via een opvangstructuur. Als er in de centra geen beschikbare plaatsen meer zijn en in geval van gezinsherenigingen, kan hij financiële steun vragen aan het OCMW van zijn verblijfplaats.
Minderjarigen erkend als vluchteling	Er wordt financiële steun verleend door het OCMW van zijn verblijfplaats.
Minderjarigen die de subsidiaire beschermingsstatus hebben verkregen	Er wordt financiële sociale bijstand verleend gedurende een jaar. De bijstand is verlengbaar mits de subsidiaire beschermingsstatus wordt verlengd.

Minderjarigen die geen asielzoeker zijn	Er wordt materiële bijstand toegekend via de centra die de minderjarigen huisvesten.

>> Mag een NBMV naar school gaan?

Ja. Zowel in de Federatie Wallonië-Brussel als in Vlaanderen hebben alle kinderen recht op onderwijs ongeacht hun administratief statuut en ongeacht of ze al dan niet verblijfsdocumenten hebben. Zowel de Federatie Wallonië-Brussel als de Vlaamse Gemeenschap keurden specifieke maatregelen goed voor anderstalige nieuwkomers. Er bestaan specifieke klassen, de zogenaamde onthaalklassen voor minderjarigen die nog geen Frans/Nederlands kennen en/of die analfabeet zijn.

>> Heeft een NBMV recht op een ziekenfonds?

NBMV die (nog) geen verblijfsrecht van meer dan 3 maanden kregen kunnen zich gratis aansluiten bij een ziekenfonds op voorwaarde dat ze:

- drie opeenvolgende maanden basis- of secundair onderwijs hebben gevolgd aan een school die erkend is door de Belgische overheid;.
- vrijgesteld zijn van leerplicht ;
- opgevolgd worden door Kind en Gezin (Vlaanderen) of l'Office de la Naissance et de l'Enfance (ONE – Federatie Wallonië-Brussel).

Als één van de hogervermelde voorwaarden niet vervuld is, kunnen NBMV die erkend vluchteling zijn, subsidiaire bescherming gekregen hebben of een ander verblijfsrecht van meer dan 3 maanden hebben, zich op basis van hun verblijfsdocument (A- of B-kaart) aansluiten bij een ziekenfonds. Om zich bij een ziekenfonds te kunnen aansluiten is de toestemming van de voogd vereist. Er moet een attest van aanstelling van de voogd voorgelegd worden en een attest van de schoolloopbaan OF een attest van vrijstelling van de leerplicht OF een attest van Kind en Gezin (of van l'ONE).

NBMV die (nog) geen recht op een ziekenfonds hebben, maar die wel al geregistreerd staan bij de Dienst Vreemdelingenzaken hebben recht op medische zorg. De kosten van de medische zorg zijn voor Fedasil.

Voor meer informatie kan je terecht bij de Cel Medische Kosten van Fedasil (02/213 43 00 of medic@fedasil.be). Meer informatie over het recht op een ziekenfonds vind je onder: www.medimmigrant.be.

>> Heeft een NBMV recht op kinderbijslag ?

Een minderjarige die opgevangen wordt in de ruime familiekring, in een pleeggezin of die zelf ouder is, kan onder bepaalde voorwaarden recht hebben op kinderbijslag. De NBMV kan een beroep doen op verschillende stelsels van kinderbijslag : de reguliere kinderbijslag, de gewaarborgde kinderbijslag of het equivalent gewaarborgde kinderbijslag toegekend door de OCMW's.

De toekenningsvoorwaarden verschillen per stelsel van kinderbijslag. Er is ook een 'rangorde' tussen de verschillende stelsels : als je niet in aanmerking komt voor het eerste stelsel, ga ja na of je recht hebt op het tweede stelsel en pas in laatste instantie het derde stelsel.

Je checkt best eerst de toekenningsvoorwaarden voor de reguliere kinderbijslag. Als die vervuld zijn en de kinderbijslag niet wordt toegekend of als de voorwaarden niet vervuld zijn, dan ga je na of je recht hebt op gewaarborgde kinderbijslag. Pas in laatste instantie kan je checken of je recht hebt op equivalent gewaarborgde kinderbijslag toegekend door het OCMW.

Voor meer informatie: https://www.kinderenopdevlucht.be/files/Image/mena-Cadre-juridique/Kinderbijslag-NBMV-2018.pdf

>> Mag een NBMV een studentenjob uitoefenen?

Een NBMV mag onder de volgende voorwaarden een overeenkomst voor een studentenjob ondertekenen:

- met of zonder toestemming van de voogd;
- vanaf 16 jaar (of vanaf 15 jaar als hij de eerste twee jaar secundair onderwijs heeft beëindigd) ;
- een regelmatige leerling zijn in het secundair (algemeen, technisch, beroeps of kunst) onderwijs, hoger of universitair onderwijs of zich voorbereiden op de centrale examencommissie … ;

Meer informatie : www.jong-acv.be

>> Heeft de NBMV een arbeidskaart nodig?

Het OCWM kan jongeren die OCMW-steun genieten vragen om te werken. Dit kan een studentenjob zijn tijdens de schoolvakanties of tijdens het school- of academiejaar. De jongere mag de hieronder vermelde bedragen verdienen bovenop de financiële steun. Als hij meer verdient, wordt dit afgetrokken van de financiële steun.

>> Voor andere vragen…

Moet ik een overeenkomst hebben met mijn werkgever? Wat moet er in de overeenkomst staan ? Kan ik de overeenkomst verbreken? Wat gebeurt er als ik een vaste arbeidsovereenkomst krijg na mijn studentenjob? Wat is een studentenjob ? Mag ik werken als jobstudent ?…

Voor een antwoord op deze vragen kan je terecht bij Jong ACV of op de website www.jong-acv.be.

>> Het ACV-CSC helpt je. We verdedigen je rechten en staan je bij op het vlak van arbeidsrecht en socialezekerheidsrechten. Sluit je aan via: www.hetacv.be/becomemember (Engelstalig) www.hetacv.be/lid-worden (Nederlandstalig) www.lacsc.be/affiliation (Franstalig)

Studeer je?
Ben je net gestart met werken?
Ben je tussen 15 en 25 jaar en studeer je of zit je in je beroepsinschakelingstijd? Dan word je helemaal GRATIS lid van Jong ACV (het loon dat je ontvangt tijdens je studentenjob wordt niet als een inkomen beschouwd).
Ben je jonger dan 25 jaar en net gestart met werken? Dan word je lid van Jong ACV aan een extra voordelig tarief.
Je krijgt toegang tot alle diensten van Jong ACV (antwoord op vragen over je studentenjob, over afstuderen, ...) en gratis rechtsbijstand!
Zodra je bent ingeschreven, ontvang je elke maand een mailing van Jong ACV met de laatste actualiteit.
Volledig gratis!